

FØRSTE HJÆLP FØR LÆGEN KOMMER

LÆR KUNSTIGT AANDEDRÆT

Z.-R. udleverer gratis Brochure.

Z.-R. giver gratis Demonstration for alle.

Z.-R.s Emblemnaal kan erholdes af alle,
der har Interesse for Redningssagen.

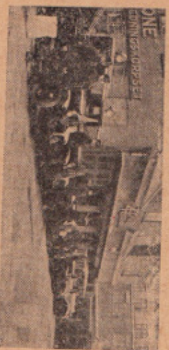
Forkortet Beskrivelse af Holger Nielsens
Metode findes Side 12

ZONE
REDNINGSKORPSET

Faar De gennem denne lille Pjece
Interesse for første Hjælps Sagen,
meld Dem da til et D. R. K. Kursus!

REDIGERET AF DR. OVE NIELSEN
FORLAGT AF ALMEN NØDHJÆLP
CITYFORLAGET
KØBENHAVN - COPYRIGHT

ZONE REDDNINGSKORPSET

Z.s.R.
Stationen
Harsdorffvej 8
Kbh. V.
Telefoner:
Alarm C. 13306
Kontor C. 9429
C. 9430

Slikker Dem i Tide. **Tegn Abonnement i Zone-Redningskorps**, saaledes at vi i paakommende Tilfælde er rede til at yde Dem den Hjælp, De har Behov.

Familier, Kontor og Forretningsabonnement incl. Forbindskasse med gratis Paafyldning. Premier fra Kr. 6,50.
Auto-Abonnement med Hjemtransport fra »Skagen til Gedser«.

Stationer og
Henvendelses-
steder
Landet over

Z.s.R.

Stationen

Hollenderdybet

Kbh. S.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Aabent Koglebrud	25	Side
Aandedræt, kunstigt	12	25
Arepreps	8	16
Berivstashed	16	28
Bistik	6	24
Blindarmsbetændelse	31	30
Blodarmbehandling	7	26
Blodregning	11	12
Blodspytning	11	15
Bleedninger	7	27
Brok, indeklemt	31	24
Bækkenbrud	26	31
Dækning	15	31
Dødsstegn	32	11
Elektrisk Udladning	27	31
Forbinding af Saar	6	26
Forbrandning	17	32
Forfrysning	19	7
Forfrysning	20	26
Forstyvning	26	4
Forvridning	26	5
Fremmedlegemer	28	6
Færdssulykker	3	25
Fødsel, pludselig	31	30
Galdestenskolik	31	18
Gedehamsestik	6	6
Giftige Luftarter	24	30
Harkarnekbehandling	11	11
Hedselag	30	32
Holst. Nielsens Metode	12	29
Hugormebid	7	14
Hvæppestik	6	32
Hvirvelsøjlebrud	26	31
Hængning	15	31
		18
Højspænding	27	Side
Insektstik	6	27
Jordskred	16	16
Kalk i Øjet	28	28
Koglebrud	24	24
Krampe	30	30
Krankebrud	26	26
Kunstigt Aandedræt	12	12
Kvæning	15	15
Lavspænding	27	27
Luftarter, giftige	24	24
Mavesaar	31	31
Nyrekolik	31	31
Næseblod	11	11
Nøglebensbrud	26	26
Puls	32	32
Pulsarebehandling	7	7
Ribbensbrud	26	26
Saar	4	4
Saarbehandling	5	5
Saarforybinding	6	6
Simpelt Koglebrud	25	25
Sindssygdom	30	30
Skoldning	18	18
Skudsaar	6	6
Solstik	30	30
Tarmbehandling	11	11
Temperaturnaalning	32	32
Transport	29	29
Tungetræk	14	14
Tørklædebind	32	32
Underlivssmerter	31	31
Varmtvandsomslag	32	32
Vetsninger	18	18

FORORD.

Ved at bruge Telefonen, Automobillet og det i større Byer organiserede Ambulance- og Redningsvæsen kan en Syg hurtig binges under Lægebehandling, hvorved Muligheden for snarlig og fuldstændig Helbredelse fremmes; men det vilde være beklageligt, om denne Mulighed skulde forringes, fordi de Personer, som skal hjælpe den Syge i de første Minutter, inden Lægen kan træde til, staar uden Kendskab til den første, simple Nødhjælp.

En hurtig og rigtig Hjælp vil fremme Lægens senere Arbejde, en forkert Behandling kan paaføre den Syge unødige Lidelser og gøre ondt værre — af det der gøres i de første Minutter kan Liv og Død afhænge.

Dette lille Hæfte skulde da afhjælpe et Savn; med det i Haanden skulde ingen staa raadløs, hvor Hjælp kræves. Enhver bør betragte det som en Borgerpligt at kunne yde syge eller tilskadedekomne Medmennesker den første Bistand; Forældre bør belære deres Børn om Nødhjælpsens store, moralske Betydning, og da alle kan komme ud for at skulde yde Hjælp, bør enhver Mand og Kvinde have en »Første Hjælp« i sin Tegnebog eller i sin Taske og

H U S K I

altid at have »Første Hjælp« hos Dem;

straks at læse »Første Hjælp« saa grundigt igennem, at De ved, hvor De i hvert givet Tilfælde skal staa op;

altid at følge de givne Regler *altdels nøjagtigt*, og at For skriterne kun gælder *Første Hjælp*;

altid at *tilkalde en Læge* og ved Tilkaldeisen nøjagtigt beskrive Tilfældet, saaledes at han kan træffe sine Forholdsregler i Tide;

altid ved Ulykkestilfælde at være med til at *danne Opløb* — det er upassende og vanskeligere Hjælpearbejdet;

altid at staa ved Siden af og *give Raad* — hvis De mener at kunne gøre det bedre, saa gør det.

Dansk Lov fordrer, at enhver Borger under Strafe ansvar skal komme den, som er stød i Livstær, til Hjælp, naar dette er ham muligt uden Fare for eget Liv eller Helbred, ligesom han skal anvende de efter Omstændighederne mulige Rednings- og Genoplivelsesmidler paa hængte, druknede eller paa anden Maade tilsyneladende omkomne.

Lovens Fordring er yderligere understreget af flere *Domme* for Undladelse deraf.

Derfor!

Lær denne Bogs Afsnit om

1) Standsning af større Blødninger og

2) Kunstigt Aandedræt.

Læs de øvrige Afsnit.

Hav altid Bogen hos Dem.

OM HJÆLP TIL TILSKADEKOMNE VED FÆRDELSULYKKER

1) *Alvorligt tilskadedekomne* anbringes og beskyttes paa bedste Maade.

Stærk Blødning søges standset (se Side 7). Ambulance eller Læge tilkaldes *hurtigt*.

2) *Let tilskadedekomne* kan transporteres i Automobil eller Vogn.

Det tilrådes, at der i alle Automobilet findes Forbindelsesstoffer til Dækning af let tilgængelige Saar, ligesom det anbefales, at Motorførere lærer at yde den første Hjælp i Tilfælde af Færdselsulykker.

SAAR.

Naar Legemets Hud beskædiges ved et Saar, skæbes der igennem dette en Adgang for Bakterier, som findes overalt — saavel i Lufteen som paa den Genstand, der har frembragt Saaret — og som, naar de kommer ind i Legemet, kan forarsage dødelige Sygdomme.

Saarbehandlingen gaar derfor ud paa at fjerne eller dræbe de Bakterier, som er kommet ind i Saaret, og derefter ved at dække det med passende Midler at hindre, at nye Bakterier kommer ind. *Alt, hvad der kommer i Berøring med Saaret under Behandlingen maa derfor selv være bakteriefrit (sterilt), og ved Saarbehandling er den pinligste Renlighed derfor af allerstørste Betydning!*

For at kunne udføre en Saarbehandling paa fuldt forsvart Maade, bør man derfor anskaffe sig:

Sterilt, vandsugende Vat (50 g)
Sterilt, vandskyende Vat (50 g)
Sterile Gazebind (5 cm $\times$ 2 1/2 m)
Hansaplast (Sportspakning)
Lille Forbinding } D. R. K.'s Model
Normal — }

Militer Forbinding Nr. II

I Flaske (15 g) Jodspirit eller Jodpen til Stenkning eller Jodplinde til Bestrygning af Jod.

Som uundværlig ved andre Former for Nødhjælp maa desuden betragtes:

I Flaske (10 g) Kamferdraber } Sæt Proppen fast —
I Flaske (10 g) Salniakspiritus }
I Flaske (50 g) Badesprit
I Tube (25 g) 10% Pernubalsamolin
50 g brændt Magnesia. — I Rulle Hæfteplaster.
I Tube Borvæselin. — I Pakke Mosetig Battist.

Ovennævnte Sager bør opbevares samlet i en Æske paa et tørt og for enhver Voksen lettilgængeligt Sted. Indholdet maa kun benyttes til Nødhjælp. Fortrug af Behandlingen maa erstattes straks.

SAARBEHANDLING.

Minde Hudafskrabninger og overfladiske Rifter pensles med lidt Jodspirit. Kun saadanne *Smaasaar* maa man selv færdisgebehandlle.

Forbind ikke med Jod.

Større Saar behandles som nedenfor, men sørg hurtigtst for Lægehjælp.

Brug aldrig Karbolvand til Behandling af Saar.

Fjern aldrig den Skorpe, som Blodet har dannet over Saaret.

Før Behandlingen (for den hjælpende Person):

1. Skrub Hænder og Negle med Børste, Sæbe og varmt Vand. Fedt eller Olie fjernes med Benzolin (Brandfæte!). Rens Neglene grundigt.

2. Skyl Hænderne i et nyt Hold varmt Vand.

3. Gnid Hænderne ind i Badesprit eller Brændevin.

Selve Behandlingen:

Rør ikke ved selve Saaret med Fingrene.

Rør aldrig ved den Side af Vat, Gaze, Kompres e. lign., som skal i Berøring med selve Saaret.

1. Smaa Saar:

Nogle Draber Jodspirit paadryppes — stænkes med en Jodpen eller bestryges med en jodplinde.
Derefter forbindes Saaret med nogle Ture af et sterilt Gazebind eller et Stykke Hansaplast paalægges.

II. Store Saar:

(Hvis Saaret bløder voldsomt, se Side 7).

A. Er Saaret rent, anlægges straks en sterilt Forbinding uden forudgaende Vask og Desinfektion.

B. Er Saaret forurenet med Jord e. lign., overskylles det med store Mængder Vand, kogt i 5 Min. og derefter afkølet.

Fremmede Legemer, der sidder fast i Saaret, kan fjernes med en Pinset, der er trukket tre Gange gennem en

Flamme. (Store Splinter. Knivstumper o. l. maa kun fjernes af en Læge eller af en Person, som har gennemgaaet et Samariterkursus, da der kan fremkomme stærke Blødninger.)

Desinfektion maa ikke foretages.

Saaret forbindes med en steril Forbinding.

Forbindingen: (kan anlægges alm. eller stramt).

Brugsanvisning: Fjern Omslagspibret. Tag med begge Hænder Tommel- og Pegefingre om de Papirstimler, som stikker ud af Forbindingen. Skil selve Vattet ad uden at berøre andet end Strimleene. Læg Forbindingen paa, saaledes at det i Vattet siddende bakteriefrø Gazekompress kommer til at dække selve Saaret. Fastgør Forbindingen ved Hjælp af det i Pakken liggende Gazebind.

I Mangel af steril Forbinding kan rene, helst gennemkogte Lærredsklude, nyvaskede Lommeterklæder o. l. bruges, men maa snarest erstattes med en steril Forbinding.

Bemærk: Paa saadanne Steder af Legemet, hvor Gazebindet ikke lader sig fastgøre betryggende, kan Forbindingen fastholdes af krydsede Strimler af Forbinds-Hæfteplaster. Plasteret, som aldrig maa anbringes direkte paa Saaret, kan affages med Benzin (Brandfare!).

Skudsaaer. Skudsaaers Farlighed er betinget af den Retning, som Projektillet tager i Legemet, d. v. s. om store Blodaarer, Underlivsorganer eller lign. er ramt.

Skudsar maa ikke vaskes.

Dryp et Par Draber Jod i Saaret alt efter dets Størrelse og anlæg en stram Forbinding.

BL-, HVEPSE- OG GÆDEHAMSESTIK.

1. Fjern Brodden med en Pinet.
2. Vask Saaret med Salmiakspiritus.
3. Anlæg steril Forbinding (se ovenfor).

Ved Tegn paa alvorlig Forgiftning (Ildebefindende, Kvalme, Aandedød, Bevidstløshed) gives opløst Midler, d. v. s.: Kamferdraber (1 Drabe for hvert Leveaar, højst 30), stærk Kaffe eller Spiritus.

HUGORMEBID.

Biddet ses som to Smaasaar i Huden. Omgivelserne kan svulme op, og der kan komme stærke Smærter, Ildebefindende, daarlæg Puls, Aandedød og Bevidstløshed.

1. Sands Giftens videre Indtrængen ved Omsøring tæt ovenfor Saaret.
2. Klip eller skær Saaret op og klem det saa kraftigt, at det kommer til at bløde.
3. Dryp et Par Draber Salmiakspiritus i Saaret eller brænd det ud med en glødende Cigar e. l.
4. Anlæg steril Forbinding (se Side 6).
5. Giv Pt. Spiritus at drikke (Cognac, Rom, Brandevin).
6. Set Dem hurtigt i Forbindelse med Læge; der findes Serum mod Hugormebid.

BLØDNINGER.

Blødninger skal straks standses.

Blodaareblødning (jævnflydende, mørkt Blod).

Blodaarene, der ses lige under Huden, fører Blodet mod Hjertet.

1. Løft og hold stadig den blødende Legemsdel højt (Arm, Ben lige i Vejret).
2. Fjern alt strømmende (Stempeband e. l.) ovenfor Saaret, altsaa nærmest Hjertet.
3. Anlæg Forbinding (se Side 6).

Pulsaareblødning (støvis sprøjende, lyst Blod).

Pulsaarene fører Blodet fra Hjertet ud i Legemet.

1. Løft og hold stadig den blødende Legemsdel højt.
 2. Blot hurtigt Saaret (Klip eventuelt Tøjet op i Sommeren)
 3. Anlæg stram Forbinding (se Side 6).
- Bløder det igennem Forbindingen anvendes:

Aarepres: Føl efter Pulsens Banken, og pres ved Hjælp af Tommelfingert den store Pulsaar, som forsyner den paagældende Legemsdel med Blod, stærkt sammen (ind mod en KnoGLE) mellem Saar og Hjerte.

For de forskellige Legemsdeles Vedkommende udføres Aarepreset paa følgende Steder:

Pres: i Tindingen: Lige foran Øret, en Fingerbredde over Øreindgangen.

paa Halsen: Haardt ind mellem Halsmusklerne og Strubehovedet, ind mod Halshvirvelerne. (Fig. 1).

i Armhulen: Opad mod øverste Del af Overarmsbenet (Fig. 2).

paa Overarmen: Paa Indersiden af Overarmen, bag den store Armuskel, ind mod Overarmsbenet. (Fig. 3).

paa Laaret: Paa Indersiden af Laaret, en Haandsbredde fra Lyskebøjningen, ind mod Laarbenet. (Fig. 4).

Paa Fig. 5 er de store Pulsaarer indtegnede, og Krydsene paa disse viser de Steder, hvor Aarepreset skal udføres.

Blødninger paa Underarm og Haand eller Underben og Fod standses saaledes: Læg i Albuebøjningen (Knæhasen) en lille, fast Pølle af sammennullet Vat, Lommeterklæde eller lign., bøj Armen (Bænet) stærkt og bind Underarmen (Underbænet) fast til Overarmen (Laaret). (Fig. 6—7).

Hvis Blødningen ikke standser herved, omsnores Midten af Overarmen (øverste Del af Laaret) med en elastisk Slyng (Gasslange), indtil Blødningen standser. Slyngen bindes i Knude og sikres med en Sikkehedsnaal. (Fig. 8).

Har man ingen elastisk Slyng, anlægges *Knæbøjpres* saaledes: Et sammenvoldet Tørklæde lægges *fast* omkring Midten af Overarmen (øverste Del af Laaret) og endnu engang løst omkring Delen, hvorefter det bindes i Knude; en Pind eller lign. stikkes mellem de to Ture af Tørklædet og drejes rundt, indtil Tørklædet snævrer ind i Overarmen (Laaret), og Blødningen standser. (Fig. 9).

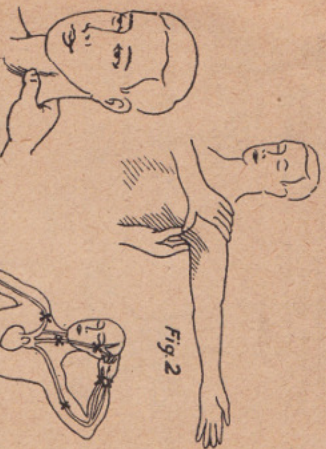

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

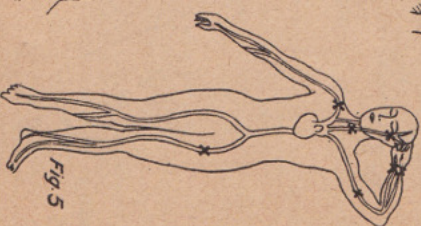

Fig. 5

Haarkarneblødninger: I Reglen som store Hudafskrabninger (Blodet pipler jævnt frem over hele Saarfladen).

Ek flere Gange sammenfoldet Stykke sterilt Gaze trykkes fast imod Saaret, og der anlægges en stram Forbinding (se Side 6).

Næseblod:

1. Pt. skal sidde let tilbagehænet, med Hovedet bøjet godt tilbage og med Hænderne foldet bag Nakken. Vejret skal trækkes dybt og roligt gennem Munden.
 2. Sammenpreses det eller de blødende Næsebor med Fingrene eller
 3. anbring en Tot sammenpresset, vandskyende Vat lige indentor i det blødende Næsebor.
 4. Læg iskoldt Omslag (Swamp) paa Næseryg og Pande — Omslaget skiftes hyppigt.
- Kald Lægen, hvis Blødningen ikke standser i Løbet af 5—10 Minutter.

Blodspytning fremkommer hyppigst ved Ulykkestilfælde med Læsion af Brystkassen og ved Lungetuberkulose.

Den Syge hoster lyst, skummende Blod op.

1. Den Syges Klæder løsnes, og han lægges varmt i Seng paa Ryggen med *højt* Hovedgærde; han maa ikke tale eller spise.
2. Knust Is (Smaastykker) gives i Munden.
3. Ved svag Puls eller ved Tegn paa Besvimelse gives nogle Draaber Spiritus eller Kamferdraaber.

Blodbreknings fremkommer hyppigst ved Mavesaar. Den Syge kaster mørkt, klumpet Blod op.

Samme Behandling som ovenfor, men Hovedgærdet skal dog være *lavt*.

Der gives intet at spise eller drikke.

Tarmblødning (Blod fra Endetarmen).

Samme Behandling som ovenfor. Hovedgærdet skal være almindeligt. Den Syge skal holde Knæene bøjet.

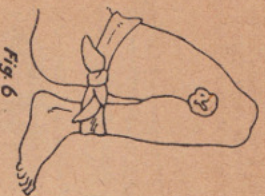

Fig. 6

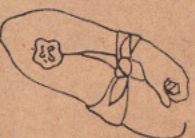

Fig. 7

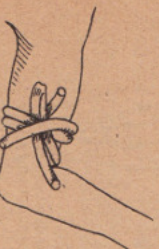

Fig. 8

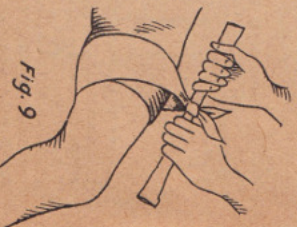

Fig. 9

KUNSTIGT AANDEDRÆT

Holger Nielsens Metode bringes i Anvendelse i alle Tilfælde, undtagen ved indvendige Beskadigelser, Kvæstelser af Brystkassen og Forfransninger, hvor Tungetræk anvendes.

Begynd straks — vent ikke paa Læge eller Carbogenapparat — og fortsæt uafbrudt, selv om det varer 4—5 Timer, inden der vises sig Liv.

Transportmidler (Ambulance o. l.) skal vente, saalænge man mener det nødvendigt at anvende kunstigt Aandedræt.

1. Fjern Ydertøj og alt stramtiddende om Hals, Bryst og Liv paa den Skindede.

2. Læg ham udstrakt paa Mavens paa et fladt, jævnt Underlag, med Hænderne ovenpaa hinanden som en Slags Pude, hvorpaa hans Pande skal hvile. Næse og Mund skal være fuldstændig fri.

3. Giv ham med flad Haand et Par Slag mellem Skulderbladene, hvorved Munden normalt vil aabne sig, og Tongen falde frem; sker dette ikke maa Munden vristes op og Tongen trækkes frem.

4. Knæl ned paa det ene Knæ ved den Skindodes Hoved og støt den anden Hæl ved hans Albue.

5. Læg begge Hænder med stærkt udspilede Fingre paa hans Skulderblade og med Tømmelfingrene pegende ind mod Rygsøjlen. (Fig. 1).

6. Gyg Deres Overkrop frem paa strakte Arme, indtil disse naa den lodrette Stilling (Fig. 2), og øv samtidig et jævnt tilhagende (uden Kraftanspændelse), roligt, blødt, bredt virkende Tryk fra oven og nedefter paa den Skindodes Brystkasse, idet De tæller 1-2-3-4, svarende til 2½ Sekund — gyng derefter tilbage, idet Deres Hænder samtidig glider forbi den Skindodes Skuldre, fat om hans Overarme mellem Armhule og Albue) og førtag en langsom, ganske ringe Løftbevægelse i hans Arme, medens De tæller 5-6-7-8, svarende til 2½ Sek. (Fig. 3).

Paa »4« og »8« skiftes Hænderne.

Denne Løftbevægelse, som ogsaa indeholder et lille Træk,

Fig. 1

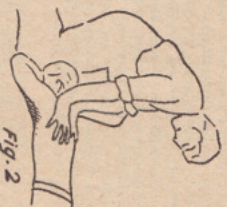

Fig. 2

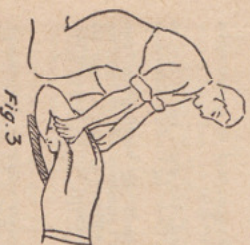

Fig. 3

skal foregaa med *strakte Arme* og være saa ringe, at den kun ligger Brystkassen ved Indandningen, men Brystet maa absolut ikke løftes fra Underlaget, ligesom Pandens Stilling paa Hændene ikke maa forrykkes.

7. Den Skindedes Arme lægges derefter roligt tilbage paa Underlaget, og Dets Hænder glider fremad til Udgangsstillingen; Arbeiudet gentages og fortsættes.

Denne Dobbelbevægelse iberegnet Skiftstilling af Hænderne kræver 7 Sek. og svarer saaledes til ca. 9 Gange i Min. Selvom Livstegn spores, fortsættes det kunstige Aandedræt, indtil Pulsen føles, men *da ophører Løftningen i Armene*, og der fortsættes kun med Trykket paa Skulderbladene (Udandningen), hvorefter det overlades til Brystkassen selv at udvide sig (Indandningen).

Efter 5,10 Min. Forløb kan Pt. almindeligvis selv aande; det kunstige Aandedræt ophører da, og kraftig Guldning af Legemet paabegyndes. Guldningerne, der skal bringe Blodet i Cirkulation og Legensvarmen tilbage, fortages med de flade Hænder udefra i Retning mod Hjertet. De skal være stærke og hurtige og vare ca. 5 Min.; de udføres uden paa Tøjet.

Tungetræk:

1. Læg den Skindede paa Ryggen med en sammenrullet Frakke el. lign. under Hovedet.

2. Løs alt strammende.

3. Aabn den Skindedes Mund, kan gøres ved at føre en glat Træpind ind mellem Over- og Undermunds-Kindetænderne.

4. Fat Tungen mellem Tommel og Pegefingeren, som begge er omviklet med et Lommeørklæde el. lign., for at den ikke skal smutte tilbage, og træk Tungen saa langt frem, som den kan komme, idet De langsomt trækker seent — og — ty — væs.

5. Lad Tungen glide tilbage, uden De slipper den, og tæl langsomt *200* — og — ty — væs.

NB! Bevægelserne skal foretages roligt og regelmæssigt, ca. 12—15 Gange i Minuttet.

KVÆLNING.

Hængning.

Man skal (ifølge Løven) straks nedskære en Person, som har hængt sig. Strikken overskæres, idet man samtidig støtter den Hængte, som derefter varsomt lægges ned. Strikken fjernes, og kunstigt Aandedræt indledes, saafremt man ikke er aldeles sikker paa, at Døden er indtrådt. (Se Dødestegn Side 32).

Drukning.

Husk: Hurtig Hjælp er dobbel Hjælp!

Er den Drukne nær ved Brædden, søg da at naa ham med en Stok, Stage, Dets Frakke, Seler eller skal Genstande som kan flyde ud til ham.

Er han langt ude, bør Dets første Tanke være: en Baad, da denne Hjælp er den sikreste. Findes en saadan ikke, og har De fornøden Tillid til Dem selv som dygtig Svømmer, men *kun* da, bør De forsøge at bjerpe den Drukne, men sørg for at af tage saa mange af Dets Klædningstykker, som De mener, De har Tid til, og i hvert Fald Dets Fodtøj. De maa være helt klar over, hvorledes De, naar De kommer hen til den Drukne, vil gribe ham og bursere ham, og kende de Maader, paa hvilke De kan gøre Dem fri for ham, hvis han skulde klatre sig fast til Dem og trække Dem under Vandet.

Skal De redde en Person, der er faldet gennem tynd Is, maa et langt Bræt, en Stage eller Stige fremskaffes, som man ved at holde paa Midten, skyder foran sig ud til Kanten af Hullet, saaledes at den Forulykkede kan faa fat og hjælpe sig op.

Læg Dem selv fladt ned paa Isen og fordel saa meget af Dets Vægt som muligt til den Redningsstand. De fører med Dem — kun paa denne Maade kan De narne Dem Vaagen. Kan han ikke komme op ved egen Hjælp ved at gribe fat i Stigen, Brættet el. l., vil et Reb som kan slænges om ham være til Nytte.

Hvis man kan faa den Forulykkede til at lægge sig med Ryggen mod Iskanten, med Armene spredte bagud over Isen og Overkroppen lænet godt tilbage, vil hans Ben at sig selv

komme op mod Overfladen, og det vil da være lettere at trække ham op; det er endog muligt, at han selv paa denne Maade kan skubbe sig op. De selv og den Reddede maa stadig krybe fladt paa Isen medførende Redningsredskaberne, indtil sikker Is er naaet.

Naar den Forulykkede er reddet i Land, foretages følgende:

1. Bring ham i Ly, hvis det er koldt.
2. Løs hans Klæder og alt, hvad der strammer.
3. Indlød kunstigt Aandedræt (se Side 12).
4. Naar Aandedrættet er normalt, tages Tøjet af ham, og han gøres kraftigt (udefta imod Hjerteret) varm og tør.
5. I Seng, varme Tæpper, varme Drikke (sort Kaffe, Vin) — teskevis.

Jordskred.

Den Forulykkede graves hurtigt, men forsigtigt frem. Næse og Mund renses. Kunstigt Aandedræt udføres, hvis Aandedrættet er standset (se Side 12).

BEVIDSTLØSHED.

Forsøg aldrig at give en bevidstløs Person Mad eller Drikke, før Bevidstløsheden er hævet.

Ofte følger den Syge Ildbevidenheden, Kvalme, Svimmelhed og almindelig Slappelse i Legemet forud for Bevidstløshedens Indtræden.

En Person, som er i Færd med at besvime, kan ofte hjælpes. Besvimmelisen afværiges ved at fære hans Hoved ned i Højde med Kneene og holde det der et Øjeblik. (Personen maa understøttes).

Aarsag: Forblødning, Fortrykning, Blodmangel, Hjerne-rytelse, Ophold i daarlig Luft, Sult, Forgiftning o.s.v.

Behandling: Husk i Skyldes Bevidstløsheden en stærk Blødning, skal Blødningen først standes.

- 1a. Er Patienten koldtsvedende og bleg, lægges han med Hovedet laust (Puder eller lign. ind under Sæde og Ben).
- 1b. Er Pt. varmtsvedende, blaaet og med bankende Hals-puls, lægges han med Hovedet højt (Puder eller lign. under Hovedet).
2. Læg Pts Hoved paa Siden, for at han ikke skal kvæles i en eventuel Opkastning.
3. Alt strammende om Hals og Liv løses.
4. Skaf frisk Luft (aabne Vinduer) og Skygge.
5. Hold Salmiakspiritus eller andet stærkt lugtende under Pts Næse eller kild ham i hans Næse med et Straa, en Tændstik eller lign.

Naar Pt. er kommet til Bevidsthed, gives Kamferdraber paa Sukker — i Drabe for hvert Leveaar, højest 30 — samt sort Kaffe, Vin eller lign.

FORBRÆNDING

Hæld nøddigt Vand paa Brandsaar!

Er der gaet Ild i en Persons Klæder, da:

1. Vælt ham straks omkuld (han maa ikke løbe, da Ilden derved faar yderligere Næring).
2. Kast Tæpper, Dynet, Overtøj over ham og rul ham, til Flammerne er kvalt. Lykkes det ikke, da
3. kast Vand over ham, indtil Gløderne i Tøjet er slukket.
4. Er Personen sunket sammen, behandles han først med oplyvende Midler, f. Eks. lidt Spiritus, sort Kaffe eller Kamferdraber (i Drabe pr. Leveaar — højest 30).
5. Klæd ham forsigtigt af; hængt Dele af Tøjet fast ved det forbrændte Kød, maa man absolut ikke rive dem

af, men nøjes med at klippe Tøjet fra rundt om de faste hængende Dele.

Hvis en Forbrænding viser sig:

1. ved *let Rødnere* og *Hævelse*, smøres de forbrændte Steder med Vaseline, Salvoite, rent Fedt eller *bedre* med Perubalsamvaselin, som faas i Haandkøb paa Apoteket, og dækkes med vandkyende Vat, der ombindes løst med Gazbind.
2. ved *stærk Rødnere* og *Hævelse* med *Blærer*, smøres med ovennævnte olierde Midler eller *bedre* med Perubalsamvaselin eller pudres med Natronpulver og dækkes med vandkyende Vat, der fastholdes med et løstsidende Gazbind; Behandlingen af Blærerne overlades til Lægen.
3. ved *Forulning* med *Skorpedannelse* behandles Forbrændingerne som Saar (se Side 5).

Skoldning:

De skoldede Dele overhældes med koldt Vand og forbindes, ligesom ved Brandsaar med Olie, Fedt eller lign.

Ætsninger (udvendig):

Hvis Saaret er fremkaldt:

1. ved *Edulikesyre*, *Karbolisyre*, *Kongevand*, *Salpetersyre* (*Skedevand*) eller *Saltsyre*, bades det med Magsnesia, Natron, revet Kridt, Soda udvort i Vand (1 Spiseskefuld i $\frac{1}{2}$ Lt. Vand);
 2. ved *Suovelsyre* og *Ætskalk* bades med Olie;
 3. ved *Kallind*, *Natronind*, *læsket Kalk*, *Ætskalk* eller *Ætsnatron* bades med Madeddike eller Satten af en Citron;
- hvorfter Saaret dækkes med sterilt Stof, der er paa smurt Vaseline, Olie eller rent Fedt og fastholdes med Gazbind.

Kalk i Øjet: Se under Fremmedlegemer.

FORFRYSNING.

Al Behandling af Forfrysning skal først foretages i et koldt Rum med senere gradvis Opvarmning.

Hvis Forfrysning af enkelte Legemsdele (Led, Næse, Øren) viser sig:

1. ved *bleg* eller *blaaelig* Hud, gnides den frosne Del med Olie eller Vaseline, til den faar normal Hudfarve;
 2. ved *blaa*, *svullen* Hud med *blaa-brune* Blærer forbindes med Perubalsamvaselin.
 3. ved *hvid*, *stiv* Hud med *brune* Skorper, forbindes med tør, steril Forbinding.
- Ved almindelig Forfrysning er den frosne bevidstløs, Aandedræt og Puls er svag, og Lemmerne, Øren og Næsen er kolde, stive og blaaelige.

1. Bring med Forsigtighed den frosne (Lemmerne er stive og brækker let) ind i et koldt Rum (ikke Gennemtræk).
2. Klad ham forsigtigt af (Lemmerne maa ikke bevæges).
3. Gnid de angrebne Dele med Olie eller Vaseline (i Mangel heraf med kolde, vaade Stykker).
4. Foretag samtidig kunstigt Aandedræt (se Side 14 — først Tungetræk, som senere naar Legemet bliver smidigere afløses af Holger Nielsens Metode, Side 12).

Naar den frosne er kommet til Bevidsthed, og Lemmerne atter er bojelige, bringes han til et tempereret Værelse, hvor Afgrudningen fortsættes med tørre, lidt lunde Stykker, og sluttelig lader man saavel Værelset som Sykkerne gradvis antage almindelig Stuetemperatur.

De angrebne Steder behandles og forbindes som ovenfor angivet.

6. I Seng, varme Tæpper, varme Drikke.

FORGIFTNING.

Ved alvorlige Forgiftningsstilfælde bør man omgaende sætte sig i Forbindelse med en Læge. Man maa aldrig paa egen Haand bruge stærkt virkende eller irriterende Midler som Modgift. Paa Apoteket kan man i Almindelighed faa midlertidig Oplysning og en passende Modgift, naar man kan give paalidelig Oplysning om Giftens Art. Luft derfor til Flasken, hvoraf der er drukket, eller luet til den forgiftede Mund, se efter Pulvraesker eller Pulverpibrer og tænk over og undersøg, hvad der af en Felttagelse eller Uvidenhed kan være spist eller drukket. Send eventuelt den mistænkelige Flaske, Pulvraeske eller lign. med til Apoteket, naar Modgiften hentes, men opbevar løvrigt ved Forgiftningstilfælde de eventuelle Rester af Fødevarer, Flaskindhold og lign. til senere Undersøgelse. Men lad Læge eller Sygehus være det første. De tænker paa.

Kendtelegn paa Forgiftning. Har den Forgiftede faaet en *bedøende* Gift i sig (Morphin, Opium, Veronal og lign. Sovemidler, Kloroform, Ater, giftige Plantedele o. m. a.), vil han i Reglen føle sig utirksom, være søvnig, svedende, faa Kvalme og Opkastning; tilsidst kan Bevidstløshed og eventuelt Lammelse af Aandedræt og Hjerte indtræde. Skyldes Forgiftningen en *irriterende* Gift (Karbolsyre, Kreolin, Salpetersyre, Saltsyre, Svovlsyre, Salmiakspiritus o. m. a.), vil den Forgiftede have voldsomme Smertor i Mund, Spiserør og Underliv, lide af Tørst, have Kvælningsanfald og kaste blodige Klumper op, ligesom han ofte er tydelig forbrændt al Stillet *Drik*: Havresuppe; Byggsuppe; eller 2. Spiseskef. Giften omkring og i Munden og Svælget; han vil i Almindelighed være ved Bevidsthed. En Forgiftning, som skyldes en *irriterende* Gift (Arsenik, Fosfor, Sublimat, Bly, Kobber, Afføringsmiddel: Amerikansk Olie; eller 1—2 Spiseskef. o. m. a.), vil fremkalde Smertor i Underlivet, Opkastning, Diarré og maaske Krampe, Bevidstløshed og Lammelse.

Behandling. Er den Forgiftede *bevidstløs*, maa han først bringes til Bevidsthed. Væk ham ved at ruske i ham, kild ham, overhælde ham med koldt Vand og lign. Lykkes det ikke saaledes at faa ham til Bevidsthed, da begynd eventuel kunstigt Aandedræt (se Side 12). Forlad ikke den Forgiftede, kaster han op, maa Hovedet lægges om paa Siden.

Husk! Der maa ikke indgives den Forfittede noget, saalænge han er bevidstløs.

Naar den Forfittede er kommet til Bevidsthed, maa han stadig holdes vaagen, f. Eks. ved at man gaar frem og tilbage med ham.

Smertor lindres ved Varmtandsomslag (se Side 32).

Den videre første Hjælp retter sig efter Arten af den Gift, som den Syge har faaet i sig. Følgende Midler kan komme til Anvendelse:

Brækmiddel: 4 Spiseskef. Køkenskalt eller 1 Spiseskef. grøn Sæbe opløst i $\frac{1}{2}$ Lt. lunken Vand. (Brækningen kan eventuelt ogsaa fremkaldes ved at stikke Fingrene i Halsen paa den Forfittede eller ved at irritere Svælget med en Fjer).

Modgift A: 4 Spiseskef. brændt Magnesia udtrøet i $\frac{1}{2}$ Lt. Vand gives i 2—3 Gange med et Par Min. Mellemrum.

Modgift B: Stærk The (2 Spiseskef. Theblade kogt i $\frac{1}{2}$ Lt. Vand); stærk sort Kaffe.

Modgift C: 6 Spiseskef. Mad-Eddike i $\frac{1}{2}$ Lt. Vand; eller sur Frugtsaft (stærk Citronsaft).

Modgift D: Hentes paa Apoteket.

Mel udtrøet i $\frac{1}{2}$ Lt. Vand; Mælk.

Afføringsmiddel: Amerikansk Olie; eller 1—2 Spiseskef. engelsk Salt i et Glas Vand.

Opløsningsmiddel: Varm Vin; Cognac; Kamfertraber (1 Drabe for hvert Leveaar, højst 30).

Kan ingen af ovennævnte Modgifte skaffes, skal man i Tilfælde — undtagen ved Kobber og Fosforforgiftning — give MÆLK.

Ved Forgiftning med de i Skemaet opførte Gifte anvendes de vedføjede Midler i den Rækkefølge, som Skemaet angiver. (Hvis Modgiften er ved Haanden, kan den gives, for Brækningen fremkaldes).

GIFTE	Behandling					
	Bræk- mid- del	Modgift	Affø- rings- middel	Sli- met Drik	Opliv. Middel	
Alkohol (Spiritus) ...	ja			ja	ja	frisk Luft
Arsenik (Rottgift) ...	ja	A og D				
Atropin	ja	B	ja			sort Kaffe
Blaasyre, Cyankalium	ja	D			ja	kunstigt Aandedræt
Benzin, Petroleum ...	ja		ja	ja	ja	frisk Luft
Bly, Blyhvidt, Blyglasur	ja	1 Spiseskef. eng. Salt i 1/2 Lt. Vand	ja	ja	ja	
Fosfor (Rottgift) ...	ja	D	eng. Salt	ja	ja	giv ikke Olie el. Mælk
Giftige Fødemidler ..	ja		ja		ja	
Giftige Svampe	ja	B	amer. Olie		sort Kaffe	
Karbolsyre, Kreolin, Lysol.	nej!	D		ja	ja	giv Mælk
Klorkalk (Blegvand) ..	ja	A og D		ja	ja	
Klorsurt Kali	ja	D	ja	ja	ja	
Kobber (Ir, Blaasten) ..	ja	A	ja	ja	ja	giv ikke Mælk
Lud: (Ætskali, Ætsnatron, Kalilud, Natronlud, Potaske, Vaskesoda)	nej!	C		ja	ja	
Opium, Morfin	ja	B og D	ja		ja	gaa med Pt. frisk Luft
Nikotin	ja	B				sort Kaffe
Salmiak (Ammoniakvand) ...		1 Spskf. Eddike i 1/2 Lt. Vand — Kunst. Aandedræt				
Sovemidler: (Anti- febrin, Antipyrin, Kloral, Phenacetin, Veronal, Medinal) ...	ja		ja		ja	
Stryknin (Rottgift) ...	ja	B				Rol
Sublimat.	ja	A				Mælk, raa Æg
Svovlsyre	nej!	1 Spskf. Olivenolie ad Gangen — ikke Vand				
Syrer: (Eddikes, Salpeter- og Saltsyre, Konges- og Loddevand)	nej!	A		ja	ja	Mælk
Ætskalk, læsk. Kalk.	nej!	1 Spskf. Olivenolie ad Gangen — ikke Vand				

Giftige Luftarter: (Gas, Kulos, Kullite, Grubegas).

Skal De redde en Person, som ligger forgiftet af Gas eller Kulos i et Værelse, da:

1. Stryg ikke Tændstikker, kom ikke med brændende Lys, Lampe eller Lygte, ryg ikke.
2. Tag et vaadt Klæde (filtrer Røgen, men yder ingen Beskyttelse mod den giftige Gas) for Næse og Mund, indand dybt, gaar rask ind i Værelset og slaa den Bevidstløse ud i frisk Luft (maaske er det nødvendigt — af Hensyn til egen Sikkerhed — først at gøre Luftten i Værelset ren ved at aabne (slaa ud) Vinduer og Døre i Gennemtræk — eventuelt udvendigt fra).
3. Den Forgiftedes Klæder løsnes og der foretages kunstigt Aandedræt (se Side 12).

Skal De redde en Person, som ligger forgiftet i en Brønd, Kloak, Kældr eller lign., da:

1. Hent Stige og Reb.
2. Tag Rebet om Livet, inden De gaar ned, og lad en Mand holde i Rebet, saa at han i Nødsfald kan trække Dem op, hvis De skulde besvime.
3. Naar den Forgiftede er kommet op behandles han med kunstigt Aandedræt (se Side 12).

KNOGLEBRUD.

Ved Knoglebrud er det hovedsagelig Varsomhed og ikke Hurtighed, det kommer an paa, og man skal saavidt muligt ikke flytte den Tilskadedkomne, førend passende Transportmidler er til Stede. Er det absolut nødvendigt, at den Tilskadedkomne flyttes, maa det gøres med yderste Forsigtighed, og den beskadigede Legemsdel maa understøttes saa omhyggeligt, at Læsionen ikke forværres.

Kendteegn: Der er Formforandring og Hævelse af det beskadigede Lem. Stærke Smærter ved Bevægelse og Ømhed ved Berøring samt unaturlig Bevægelighed paa Brudstedet.

Simpelt Brud: d. v. s. Huden er hel og ubeskadiget, Benbe stikker ikke ud.

Behandling:

1. Tøjet fjernes forsigtigt, i Nødsfald skæres det op langs Sømmene (Frakke tages først af den raske Arm).
2. Er Bruddet saa skævt, at Lejrning under Transporten vanskeliggøres, retter man det ud ved et med yderste Forsigtighed udført sejt Træk paa hver Side af Brudstedet. I næsten alle Tilfælde er det tilstrækkeligt at støtte den brækkede Legemsdel; saaledes lægges en brækket Arm i Armlæde (Fig. 1), en brækket Underkæbemit i Rullebandage (Fig. 2).
3. Er det nødvendigt med en støttende Bandage, kan den anlægges saaledes: Først udpolstres omkring den beskadigede Legemsdel med tykke Lag af Vat, Klude, Halm, Papir eller lign. Derefter anlægges en Skinnbandage af tykt Pap, Træ lister, Linealer, Stokke, Grene og lign., som skal naa ud over de Led, som ligger paa hver Side af Brudstedet, saaledes at alle Bevægelser i og med det beskadigede Lem hæmmes. — Bandagen fastholdes med Bind, Tør Klæder, Snore, Bælter o. lign.
4. Transport (se Side 29).

Aabent Brud: d. v. s. Brud med Saar, eventuel Blødning, maaske stikker Benben ud.

Behandling: Saaret forbindes med en steril Forbinding (se Side 6), derefter anlægges Bandage, som ovenfor nævnt. Stikker Benben ud, maa denne ikke føres tilbage.

Fig. 1

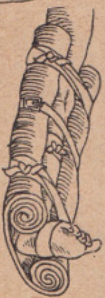

Fig. 2

Ved Brud paa *Kraniet* (Hjernekassen) træffer man som oftest samtidig Tegn paa Hjernerystelse. Patienten kaster op, bliver bevidstløs, Aandedrættet bliver smokkende og overfladisk, maa ske kommer der Blødning fra Næse og Ører. Patienten lejes saa bekvemt som muligt, og Intet maa foretages, før Lægen kommer.

Ribbensbrud forårsager Smerte ved Vejrtrækningen. Det kan ved stærk Vold komme Læsion af Lungen, og Patienten hoster da tit Blod op. En Forbinding fremstilles af et Lagen eller Haandklæde, som lægges stramt rundt om Patientens Bryst og fastes for paa med Sikkerhedsmale.

Ved *Nøglebensbrud* hænger Armen slapt ned. Bruddet føles ofte lige under Huden. Armen lejes i et Armbklæde, som bindes op om Halsen, og holdes ind til Kroppen ved et Tørklæde, der vikles omkring Brystet. Ved Mistanke om Brud paa *Hoirvelsojlen* eller *Barkke* net anbringes Patienten støttet med Puder eller lign. paa Siderne, paa et fladt, haardt Underlag (Dør), paa hvilket han bliver under Transport.

Forvridning fremkommer ved ydre Vold. Ledfladerne i Leddet forskydes i Forhold til hinanden, og denne nye Stilling bibeholdes.

Kendelegn: Leddet kan ikke bevæges, der er stærke Smerteter i Leddeggen, Leddets Form er forandret, og Legemsdelen er enten forkortet eller forlængt.

Behandling: Forsøg ikke paa at sætte det forvrede i Led, men overlad dette til Lægen. Læg kolde Omslag paa Leddet, som maa holdes i Ro og understøttes omhyggeligt.

Forstuvning fremkommer ved ydre Vold. Ledfladerne i Leddet forskydes i Forhold til hinanden, men kan forbi gaende, og Leddene indtager atter deres Plads.

Kendelegn: Stærke Smerteter i og stærk Hævelse i Leddeggen.

Behandling: Læg kolde Omslag paa Leddet, som skal holdes i Ro.

ULYKKESTILFÆLDE VED ELEKTRICITET.

Hvis man ikke er Fagmand, bør man afholde sig fra at foretage Forandring eller lign. ved elektriske Installationer, og man bør belære Børn om, at det kan være livsfarligt at spille ved elektriske Ledninger, Kontakter og lign.

En Person, der er ramt af Lynet eller har været udsat for elektrisk Strøm, tages *straks* — selv om han tilsyneladende er død — under Behandling med kunstigt Aandedræt. Aandedrætsarbejdet bør ikke standses før efter *mange* *Timers* Forløb.

Ved Redning af en Person, som er ramt af en elektrisk Strøm og stadig er i Berøring med Ledningen, gælder følgende:

Højspænding: Ledningerne følger alting Landevejene, og hvor disse krydses, er der anbragt Sikringsnet nedenunder. Ledningerne er ophængt i Klokker, der bestaar af padderhatteformede Etager.

1. Man maa absolut ikke røre Ledningen eller den Foruylkede, *det er livsfarligt*. (Kan hvis De er sagskyndig, kan De forsøge at Lave Kortslutning).

2. Telefoner til Elektricitetsværket og faa afbrudt Strømmen. Naar De har faaet sikker Besked paa, at Strømmen er afbrudt, fjernes den Foruylkede; kunstigt Aandedræt indledes (se Side 12), og der sendes Bud efter Læge.

Lavspænding. Ledningerne følger Mark- og Biveje; og er ophængt i store Telefonklokker, der alle er anbragt paa samme Side af Masten. Strømmen anvendes til Belysning og Motor drift. Er Ulykken sket i et Hus, da afbrudt Strømmen ved Hovedafbryderen; er der flere Hovedafbrydere, maa de *alle* drejes.

Kan dette ikke gøres, f. Eks. paa Landevejen, da:

1. Isolér Dem selv ved at tage tørre Gummistøvler paa eller ved at stå paa tørre uden Metal, tørre Tøj eller lign.
2. Træk den Foruylkede bort ved at hale i hans Frakkeskoeder (svøb Aviser eller tørre Tøj om egne Hænder), men *rør ikke hans blottede Hud*.
3. Holder den Foruylkede krampagtigt fast om Ledningen, Hold den først isoleret, ved at man skubber noget af maa han først isoleres, ved at man skubber noget af ovennævnte isolerende Materiale ind under ham, *men*

pas stadig paa ikke at røre hans blottede Hud. Ledningerne kan nu fjernes ved Hjælp af en tør Spasestok, tør Irtreive eller lign.

- Stær den Forvulskede paa en Stige, Stol eller lign., maa han understøttes, da han ellers vil falde ned, naar Strømmen brydes.
- Indlød kunstigt Aandedræt (se Side 12), hvis Bevidsthedsbetændelse er indtrædt, og send Bud efter Lægen.

FREMMEDELEGEMER.

I Øjet: Hvis Fremmedlegemet sidder paa Hornhinden, sendes Patienten straks til Lægen, efter at der er anlagt en lille Forbinding.

Hvis Fremmedlegemet sidder paa Øjæblet eller paa nederste Øjelaags indvendige Side, fjernes det med Snippen af et Lommeørklæde eller lign.

Hvis Fremmedlegemet sidder under øverste Øjelaag, løftes ud i dette, og det føres saa langt som muligt med over det nederste og glider langsomt tilbage. Eventuelt løftes ud i begge Øjelaagene og der skylles med Vand. Hjælper det ikke, da søg Læge.

Ætskalk i Øjet:

1. Spil Øjelaagene fra hinanden.
2. Dryp eller pensl Øjet med Salte eller Provenecolle, Vaseline eller lign. (blød Pensel).
3. Havens det ikke — saa skyl med store Mængder Vand fra en Hane.

I Møt eller Næsen: Forsøg ikke selv at fjerne det fremmede Legeme, men søg Lægehjælp.

Hvis et Insekt er kommet ind i Øregangen, kan det dræbes ved at fylde Øregangen med Olie.

I Halsen, Strubens (»Vangstrubens«):

(Bøfstrykker, Skrigballoner O. s. v.), sidder en Mæklump eller lign. fast i Halsen, er hurtigst muligt stærkt pakkrævet.

1. Læg Vedkommende over en Bordkant og dunk ham kraftigt i Ryggen.
2. Hjælper det ikke, da klem Patientens Næse sammen med

venstre Haand, og før højre Haands Pegefinger ned i Svælget og forsøg paa denne Maade, at fjerne det fremmede Legeme.

Børn fattes omkring Hofpartiet og rystes med Hovedet vendende nedad.

I Spiserør og Mavesæk: Giv Patienten en stor Portion Risengrød eller Kartoffelmos — ikke Afføringsmidler.

TRANSPORT.

En alvorligt Tilskadekommen skal transporteres *liggende*, og det er af yderste Vigtighed, at Transporten foregaar med saa stor Varsomhed og under saadan Hensyntagen til Læsesions Art, at den Syges Tilstand ikke forværres.

En alvorligt Tilskadekommen bør ikke uden absolut Nødvendighed flyttes, før et passende Transportmiddel er skaffet til Vejle; i og ved større Byer, hvor organiserede Hjælpe- og Redningskorps er oprettet, vil man paa telefonisk Forlangende hurtigt kunne faa det bedste Transportmiddel, og med dette følger Personale, der er fuldt uddannet i Behandling af Tilskadekomne. Den første Hjælp vil i dette Tilfælde indskrænke sig til at standse Blødning, anlægge Forbinding og lign., indtil Ambulancen kommer til Stede.

Husk i Transportmidlet maa vente, hvis kunstigt Aandedræt er indlignet.

Kan et passende Transportmiddel ikke skaffes, maa man selv lave et saadant. Saaledes vil en Måtras — navnlig hvis den har Stropper i Siderne — eller et Tæppe, som bæres i de fire Hjørner, eller en Stige med Tæpper over kunne bruges som Transportmiddel. Af et Par sammenknappede Frakker eller en Kappe, eller nogle i Bunden opskaarne Sække i Forbindelse med et Par Stænger, kan man danne en brugelig Baare. Transportmidlet maa først prøves, Baarebærerne maa ikke gaa i Trit. Baaren skal bæres vandret, ogsaa under Op- og Nedbæring. Bæreren ved Hovedet maa stadig iagttage den Tilskadekomne. Kan et Transportmiddel ikke laves, maa den Tilskadekomne transporteres i »Guldstole eller eventuelt med Understøttelse af Ækelmand.

Anvendes Vogn til Transport, maa den udpolstrøs godt (Hø, Halm eller lign.), og der maa køres varsomt.

PLUDELIGE SYGDOMSTILFÆLDE.

Hedestag. *Aarsag:* For stærk Ophedning ved anstrengende Arbejde i overophedede Lokaler el. i varm, fugtig Luft med Mangel paa Drikke og i gennemsvet Paaklædning, der hæmsmer den fri Fordampning fra Legemet (anstrengende March), *Kendetegn:* Alm. Ildbeholdende, Hjertebanken, Symmetrihed, Hovedpine, stærk Tørst og høj Temperatur.

Behandling: *Patienten er ikke bevidstløs:*

1. Anbring ham paa et køligt, skyggefuldt Sted, med Hovedet højt.
2. Løs eller tag hans Klæder af.
3. Vask hans Hoved og om muligt hele Legemet med koldt Vand, og anbring kolde Vandomslag, der stadig skiftes, paa hans Hoved.
4. Giv ham kolde Drikke (smaa Portioner).
5. Bring ham forsigtigt i Seng (han maa ikke selv gaa).

Patienten er bevidstløs:

Afkøl ham paa ovennævnte Maade og foretag om muligt samtidig energisk kunstigt Aandedræt (se Side 12), indtil han kommer til Live.

Husk! Ingen Drikke, saa længe han er bevidstløs. Efter Hedestag er Pt. svag i længere Tid.

Solstik. *Aarsag:* Solstraalernes direkte Indvirkning paa Hjernen.

Kendetegn og Behandling er som ved Hedestag (se ovenf.).

Krampe. Optraad oftest hos voksne Personer som epileptisk Anfald — ligefald.

Patienten understøder Hovedet ved Anfaldets Begyndelse et Skrig, styrter bevidstløs om og kaster sig frem og tilbage i Krampetrækninger med Fræde om Munden.

1. Læg Patienten blødt paa Tæppe, Dyne, Madras e. l.
2. Stik en Portemonnøe el. en Træpind, som er omviklet med et Lommetørklæde, ind mellem hans Kindtænder, dog uden at anvende Vold.
3. Hold *lempe* paa Patienten, for at Krampetrækninger ikke skal blive for voldsomme, og sørg for, at han ikke kommer til Skade.

Sindssygdom. Ved pludselig optrædende Sindssygdom,

hvor Patienten er en Fare for sig selv og sine Omgivelser paa Grund af den Forvirring af Tankerne og de Sansbedrag, som saadane Pt. i Reglen lider af, maa Pt. nøje overvåges og alle farlige Genstande som Knive, Strikker eller lign. maa fjernes.

Indeklemmt Brok (*Hurtig Lægehjælp*!)

Som Regel medfører en Broklidelse ingen større Risiko, naar det holdes paa Plads af et godt Brokbind.

Undertiden kan der opstaa Indeklemning af Brokket, som er en meget farlig Tilstand, og kræver øjeblikkelig Lægebeh. *Husk! Man maa ikke forsøge at føre Brokket paa Plads, da en ukyndig Behandling kan betynde, at Tarmsen sprænges.*

Kendetegn: Patienten føler stærke Smertor i Brokket, og faar smertelig i Reglen Kvalme og Opkastning.

Behandling: Patienten anbringes paa Ryggen med Hovedet lavt, Pude under Sedet, Benene bøjes godt i Knæene.

Pludselig Fødsel. Den Fødende bringes i Seng paa nærmeste Sted, saftrent Hjemmet eller Hospital ikke kan naas. Barnet anbringes mellem Moderens Ben, saaledes at Navelsnoeren ikke strammes el. trykkes, og Barnets Mund er fri. Bud afendes straks til Jordemoder eller Læge, og *ethvert Indgreb af ikke Sagkyndige er forbudt.*

Smertor i Underlivet er ofte Tegn paa en alvorlig Sygdom, og der maa straks søges Læge, især hvis der er Opkastning og Feber.

Ved *Mavesaar* føles Smertene som oftest i den øverste Del af Underlivet — i »Hjertekulens».

Ved *Galdsten* føles Smertene under højre Ribbensbue, straalende ud i Ryggen og højre Skulder.

Ved *Nyrekolik* begynder Smertene over Lænden og straalor nedad mod Blæseegnen.

Ved *Blindtarmsbetændelse* føles Smertene til at begynde med spædt i Underlivet, men samler sig efterhaanden nederst til højre i Kvalme, Opkastning og Feber følger i Reglen med. Ved alle pludseligt opstaaende Underlivssygdomme maa Patienten intet spise eller drikke, eheller maa Afføringsmidler indtages førend Lægen har tilsat Pt. ordineret Behandlingen. Pt. lejes paa Ryggen med bøjele Knæ, hvorved Smertene lindres, og Varmtvandsomslag (se Side 32) kan anbringes paa

Underlivet. Dog maa Lægen hentes, selv om Smerterne og Behindende tilsyneladende er bedre.

Man bør vide: at Legemets normale Temperatur er 37°. Behindende Dødsleegn betragtes: Forraadnelse at Pulsen normalt bør slaa ca. 70 Slag i Minutten, at som tydeligt Dødsleegn betragtes: Forraadnelse (Stank, Grønlærvning af Underlivet).

TEMPERATURMAALING.

Legethermometer indfindes let paa Kviksølvbeholderen med lidt Vaseline eller lign., derefter slaa Kviksølvsøjlen ned d. v. s., man tager Thermometer i den øverste Ende og svinger det nogle Gange i Bue nedad og standser i et Ryk.

Det føres et Par cm. ind i Endetarmen, hvor det holdes 2 Minutter, hvorefter det aflæses.

Legemets normale Temperatur er 37 Grader.

Ved Temperaturmåling hos Børn er det nødvendigt at holde paa Thermometer, for at det ikke skal glide ud, og man maa passe paa, at Barnet ikke gør en pludselig Bevægelse, hvorved Thermometer kan knække.

VARMTVANDSSMSLAG.

Et flere Gange sammenfoldet Stykke Lærred (Haandklæde) gennemvædes af hedt Vand og vrides fuldstændig tørt (skold ikke Haenderne). Omslaget anbringes og dækkes med Mosefig Battist. Over dette lægges et Lag vandskyende Vat eller et uldent Stykke, og det hele holdes paa Plads ved Hjælp af et Bind eller Haandklæde.

DET TREKANTEDE TØRKLÆDE.

Det kan ofte volde noget Besvær, efter at den egentlige Forbinding er anlagt, at fastholde denne paa en praktisk og betryggende Maade. Et Klæde (Haandklæde eller Tørklæde) er som Regel det bedst anvendelige, særlig kan anbefales det saakaldte trekantede Tørklæde. Dette, som ved sin Form særlig egner sig til at fastholde Forbindinger paa de fleste Steder at Lemmerne og Kroppen, laves af et Stykke Stof (Lærred, Fløiel eller lign.) og klippes til i en retvinklet Trekant, hvis Grundlinje (længste Side) bør være ca. 1 1/4 Mtr. lang. Tørklædet, der ogsaa er velegnet som Armbind, fastgøres ved Sikkerhedsnaale eller knyttes fast.

ETHVERT HJEM

bør være i Besiddelse af Zone-Redningskorpsets Nødforbindingskasse, der gratis leveres og paalydes i Abonnement:

Indeholder:

1. Milteerforbindingskasse (steril).
2. Gazebind 8 cm $\times$ 2 1/2 m (steril).
2. Gazebind 5 cm $\times$ 2 1/2 m (steril).
- 1 Pakke Vat (steril).
- Kautchukplaster $\circ$ Hæfteplaster.
- 1 Tube Peru-Vaseline til Brandsaar og Skoldninger (steril).
- Slynge til Standning af Pulsareblødninger.
- Pinct til Uddragning af Splinter etc.
- Kamferdraber, Sukker samt Mappe til Receipter m. m.

Z.R. Familieabonnement

dækker gratis:

1. Ambulance i Sygdomstilfælde
2. Ambulance i Ulykkestilfælde
3. Udrykning med Oplyvningsapparat
4. Storm- og Vandskade
5. Brandassistance
6. Forbindingskasse Model N.

Abonnementspremie incl. Forbindingskasse Kr. 6,50

Motto:

En Forbindingskasse

i ethvert Hjem, Forretning og Kontor.

Z.R. tegner ethvert Abonnement og leverer enhver Art

Forbindingskasse.

Autoabonnement med Kranvogns og

Ambulancehjælp overalt i Landet.

Hjemtransport fra Skagen til Gedser.

Lær kunstigt Aandedræt.

De kan selv faa Brug for det og redde et Menneske, — maaske en af Deres egne — fra **Døden.**

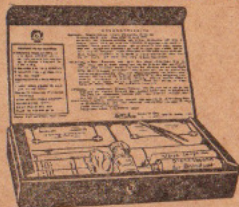
Meld Dem til et aut. Kursus.

Z. & R. giver gerne alle gratis Demonstration og Brochure.

ZONE **REDNINGSKORPSET**

Motto En Forbindskasse i hvert Hjem og Forretning.

Tegn
Abonnement

C. 9429

C. 9430

Aarspræmie fra Kr. 6,50 incl. Forbindskasse.

Støt **Z. & R.**s Arbejde ved at anbefale dets
Abonnement til Venner og Bekendte.